

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Brief over voortgang en vervolgstappen datacenterstrategie (motie M.1718)

Geachte Statenleden,

Op 9 juli 2025 is motie 1718 aangenomen waarin het college is verzocht een strategie uit te werken voor datacenters. Waarbij het volgende is verzocht:

- Binnen 1 jaar een gedegen datacenterstrategie voor Zuid-Holland te ontwikkelen voor de plaatsing van datacenters, waarin aandacht is voor ruimtelijke inpassing, energieverbruik en duurzaamheid, waterverbruik en economische meerwaarde.
- Ondertussen in gesprek te gaan met gemeenten om een gezamenlijk plan te ontwikkelen voor datacenters kleiner dan 50Megawatt.
- De Provinciale Staten actief te betrekken bij de ontwikkeling van het nieuwe beleidskader.

Op 23 september 2025 is voor deze motie het behandelvoorstel (PZH-2025-879982210) verstuurd aan PS. In deze brief informeren wij u over de voortgang van de datacenterstrategie.

Veranderende context: digitale infrastructuur als strategisch vraagstuk

De provincie Zuid-Holland heeft enkele jaren geleden een terughoudende positie ingenomen ten aanzien van vestiging van grote datacenters. Daarbij is een integrale afweging gemaakt om geen grote (hyperscale) en middelgrote (colocatie) datacenters te faciliteren en terughoudend te zijn ten aanzien van kleinere datacenters. Destijds werd de aanwezigheid van dergelijke voorzieningen gezien als van beperkt belang voor het provinciale vestigings- en innovatieklimaat. Deze terughoudende positie was mede gebaseerd op de ruimtelijke druk in Zuid-Holland, de beperkte energiec capaciteit en het ontbreken van een directe economische noodzaak om grootschalige datacenterontwikkeling juist hier te concentreren. Het beleidskader was primair ruimtelijk ingestoken en gericht op beheersing van schaal en ruimtebeslag.

Sindsdien is de context wezenlijk veranderd. Op Europees en nationaal niveau is de discussie over digitale soevereiniteit in intensiteit toegenomen. Er is meer aandacht voor de toenemende vraag naar grootschalige rekenkracht en dataopslag. Tegelijkertijd staat het elektriciteitsnet in grote delen van Nederland onder druk door structurele netcongestie, waardoor nieuwe grootschalige aansluitingen niet vanzelfsprekend zijn. Daarnaast krijgen internationale glasvezelverbindingen en zeekeblen een steeds duidelijker strategisch karakter. Zij vormen de ruggengraat van mondiale datastromen en worden in toenemende mate betrokken bij geopolitieke en veiligheidsafwegingen.

Publicaties zoals het AI Deltaplan, het Draghi-rapport, het Wennink-rapport en het coalitieakkoord van de Rijksoverheid benadrukken het strategisch belang van digitale infrastructuur voor het toekomstig verdienvermogen en de economische weerbaarheid van Nederland en Europa. Digitalisering is daarbij expliciet gepositioneerd als randvoorwaarde voor innovatie en strategische autonomie.

Deze strategische lijn vertaalt zich in concrete initiatieven. Met het [AI Continent Action Plan](#) reserveert de Europese Commissie €20 miljard voor maximaal vijf AI-gigafabrieken in Europa, waarvoor lidstaten substantieel moeten co-financieren. Ook nationaal is digitale infrastructuur nadrukkelijk gepositioneerd als strategisch dossier en belegd binnen het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Er zal door de minister voor Digitalisering gestuurd worden op versterking digitale autonome infrastructuur via instrumenten zoals het [Actieplan Duurzame Digitalisering](#). Daarmee verschuift het debat over datacenters van een primair ruimtelijk vraagstuk naar een strategische afweging over digitale autonomie, energie-infrastructuur en economische verdienvermogen, met directe betekenis voor Zuid-Holland.

Bestuurlijke fragmentatie en vestigingsdynamiek

Er is een tegengestelde beweging gaande tussen het Rijk en de gemeenten, wat resulteert in uiteenlopende benaderingen voor de vestiging van datacenters. Het Rijk heeft digitale autonomie en weerbaarheid als prioriteit benoemd binnen de nationale digitaliseringsstrategie, en streeft daarbij naar uitbreiding van datacenters. Gemeenten willen veelal liever geen nieuwe vestiging of uitbreiding van datacenters, sommige gemeenten kiezen voor vergaande beperkingen om ruimte en netcapaciteit te beschermen. Dit zorgt ervoor dat marktpartijen zoeken naar alternatieve locaties in steden of wijziging van bestaande bestemmingen. Waar vestiging zich voorheen concentreerde rond bestaande clusters zoals Haarlemmermeer, Amsterdam, Eemshaven en Middenmeer, komen nu ook andere locaties in beeld waar energiec capaciteit en planologische ruimte beschikbaar zijn.

De verwachting is dat het aantal aanvragen in Zuid-Holland de komende jaren zal toenemen en daarmee ook de druk toeneemt op het energiesysteem, watervoorziening en ruimte. Dit vraagt om een herijking van het provinciale kader, waarbij niet alleen ruimtelijke begrenzing, maar ook energie, water, economie en systeemimpact in samenhang worden afgewogen.

Digitale infrastructuur en economische positionering van Zuid-Holland

De provincie Zuid-Holland werkt via het programma Digitale Economie aan versterking en opschaling van digitale sleuteltechnologieën, waaronder AI, quantum en cybersecurity. Deze inzet is gericht op innovatiekracht, concurrentievermogen en economische weerbaarheid. Hoogwaardige digitale infrastructuur is daarbij een randvoorwaarde voor verdere digitalisering en economische groei.

Datacenters leveren de noodzakelijke rekenkracht en dataopslag en zijn daarmee essentieel voor het behoud en de versterking van de innovatieve positie van Zuid-Holland. Een provincie met veel toonaangevende kennis- en innovatieclusters in onder meer Rotterdam (haven en medisch), Delft (technologie en quantum), Den Haag (cybersecurity en internationale instellingen) en Leiden (life sciences en biotech). Tegelijkertijd brengen datacenters fysieke claims met zich mee op energie, ruimte en water. Het provinciale beleid moet daarom economische doelstellingen en fysieke

randvoorwaarden in samenhang afwegen. Dit onderstreept dat datacenterbeleid niet los kan worden gezien van de bredere economische positionering van Zuid-Holland.

Datacenters in Zuid-Holland: typen en functies

Datacenters zijn geen nieuw fenomeen. Zij maken al decennia deel uit van de digitale infrastructuur, variërend van interne rekencenters bij overheden, kennisinstellingen en bedrijven tot gedeelde commerciële faciliteiten. In de loop der jaren is een verschuiving zichtbaar van eigen serverruimtes naar gespecialiseerde colocationdatacenters, waarin meerdere organisaties hun ICT-voorzieningen onderbrengen.

In Zuid-Holland zijn tientallen datacenters in diverse vormen en schalen aanwezig, met uitzondering van de grootste categorie: hyperscale-vestigingen zoals in Noord-Holland en Groningen. Het provinciale landschap bestaat uit een mix van commerciële colocaties, bedrijfseigen datacenters en serverruimtes bij publieke en private organisaties. Het betreft zowel kleinere installaties met beperkte vermogens als grotere regionale voorzieningen. De schaal, functie en technische inrichting lopen uiteen en ontwikkelen zich verder, bijvoorbeeld in relatie tot nieuwe toepassingen zoals AI en quantumtechnologie. Waar Noord-Holland een concentratie kent van grootschalige datacenters, is de schaal in Zuid-Holland vooralsnog beperkter; de aanlanding van windenergie kan dit vestigingsbeeld in de toekomst beïnvloeden.

Een datacenter is dus geen eenduidig begrip. Bij de vorming van nieuw beleid vraagt dit om onderscheid naar type, schaal en functie.

Huidig beleidskader: ruimtelijke begrenzing en clustering

Het huidige provinciale beleid voor datacenters is vastgelegd in de Omgevingsverordening en maakt onderdeel uit van het bredere beleid voor grote ruimtevragers (artikel 7.52a). Grote functies zijn alleen toegestaan wanneer zij aantoonbaar maatschappelijke en economische meerwaarde leveren en passen binnen de ruimtelijke kwaliteit van de provincie. Grootschalige functies worden geconcentreerd op aangewezen clusters, zoals nieuw te ontwikkelen bedrijventerreinen en het havenindustriële complex. Buiten deze clusters is vestiging in beginsel uitgesloten. Op basis van hun ruimtelijke impact en energiebelasting acht Zuid-Holland de vestiging van grote hyperscale- en colocationdatacenters op dit moment niet passend, ook niet binnen deze clusters. Datacenters groter dan drie hectare zijn daarmee in de praktijk uitgesloten. Kleinere datacenters kunnen zich vestigen binnen de geldende ruimtelijke kaders. Daarnaast geldt locatie-specifiek beleid, onder meer voor het NOVEX-havengebied en aangewezen glastuinbouwgebieden, waar vestiging van datacenters is uitgesloten.

Grenzen van het huidige sturingsinstrument

Het bestaande kader stuurt op oppervlakte, terwijl de feitelijke impact van datacenters zich steeds sterker manifesteert in energiegebruik, netbelasting, waterverbruik en ruimtelijke samenhang. Het Rijk voert beleid voor datacenters boven de 10 hectare én 70MW. Alleen wanneer beide criteria gelijktijdig van toepassing zijn, is sturing vanuit het Rijk aan de orde en is vestiging beperkt tot enkele aangewezen locaties. Onder deze drempels ligt de beleidsruimte bij provincies en gemeenten.

De praktijk laat zien dat hoge vermogens binnen een beperkt ruimtebeslag gerealiseerd kunnen worden. Het datacenter in Amsterdam Westpoort (78 MW, 2,2 ha) en scenario's rond AI-gedreven datacenters met circa 300 MW binnen een oppervlakte onder de 10 hectare illustreren dit. Daarmee kan substantiële energiebelasting ontstaan zonder dat de ruimtelijke drempel wordt overschreden. De ruimtelijke limiet van het provinciale beleid van Zuid-Holland datacenters verliest hierdoor in toenemende mate haar effectiviteit als sturingsinstrument. Tegelijkertijd verandert het vestigingspatroon van marktpartijen. Waar voorheen concentratie plaatsvond in bestaande clusters, komen ook andere locaties in beeld waar energiec capaciteit en planologische ruimte beschikbaar zijn. In delen van Zuid-Holland, met aanlanding van windenergie of beperkte netcongestie, kan dit tot nieuwe initiatieven voor datacenters leiden.

Dit betekent dat gemeenten en provincie vaker worden geconfronteerd met vestigingsverzoeken op locaties waar dit beleidsmatig niet expliciet is voorzien. Gemeenten gaan hier verschillend mee om, variërend van terughoudendheid tot aanvullende beperkingen ter bescherming van netcapaciteit, watervoorziening en ruimte. Deze ontwikkelingen plaatsen de provincie voor een expliciete bestuurlijke afweging over de rol die de provincie wil spelen in de ontwikkeling van digitale infrastructuur in Zuid-Holland. Enerzijds ligt er de verantwoordelijkheid om schaarse energie, water en ruimte zorgvuldig te beheren. Anderzijds benadrukken Rijk en Europa het strategisch belang van digitale infrastructuur en digitale autonomie voor het economisch verdienvermogen. De herijking van het provinciale kader is erop gericht deze aspecten in samenhang te bezien.

Bestuurlijke opgave en herijking

Naar aanleiding van motie 1718 is in Q3 2025 een kernteam gevormd om een datacenterstrategie op te stellen. Het team bestaat uit deskundigen op het gebied van economie, energie, water en ruimte. Daarnaast is een klankbordgroep ingesteld om bredere inhoudelijke input te leveren en afstemming te waarborgen.

De datacenterstrategie wordt stapsgewijs ontwikkeld. In de eerste fase is de huidige situatie in Zuid-Holland in kaart gebracht, inclusief het bestaande beleidskader, de aanwezigheid van datacenters en de samenhang met ruimte, energie en water. Er is in 2025 door Dialogic onderzocht wat potentiële scenario's zouden kunnen zijn voor mogelijke vestiging en uitbreiding van datacenters in Zuid-Holland. Echter gaan de ontwikkelingen exponentieel sneller dan verwacht ten tijde van het onderzoek, door explosieve investeringen in AI van technologiebedrijven en veranderde geopolitieke setting. Concluderend betekent dit dat de scenario's, eerder gedeeld met de Provinciale Staten, uit het onderzoek alweer verschoven zijn en daardoor een inspirerend karakter hebben gekregen versus sturend.

In de eerste fase is tevens geïnventariseerd hoe het Rijk, andere provincies zoals Noord-Holland en Flevoland omgaan met datacenterbeleid en wat de use cases in gemeenten zoals Westland, Leiden en Waddinxveen zijn. De inzichten ondersteunen het bepalen van de provinciale rol en handelingsruimte binnen het nationale en regionale krachtenveld en vormen daarmee een fundament voor de datacenterstrategie. Deze inzichten zullen meegenomen worden naar de technische sessie op 1 april met de Provinciale Staten.

In de volgende fase voeren we gesprekken met gemeenten, kennisinstellingen, bedrijfsleven en partnernetwerken (InnovationQuarter, Economic Board Zuid-Holland) en betrekken we Provinciale

Staten om bevindingen te bespreken, mogelijke randvoorwaarden te toetsen op uitvoerbaarheid en vertalen naar nieuw beleid/strategisch kader. Dit beleid bevat onder andere de volgende onderdelen:

- De ruimtelijke kaders zijn de belangrijkste randvoorwaarde, daarnaast is waterveiligheid van belang.
- Heldere duiding van het belang van digitale infrastructuur en de positionering van datacenters.
- Inzicht in welke typen datacenters (co-locatie, bedrijfseigen, edge) waar passen en op basis van nader onderzoek bekijken of clustering benodigd is.
- Inzicht in de benodigde nabijheid van datacenters en economische activiteit.
- Inzicht in energie-, water-, ruimte- en duurzaamheidscriteria vanuit het perspectief van Brede Welvaart.
- Nadere invulling van de provinciale rol en sturingsinstrumenten, inclusief de vraag of en onder welke voorwaarden datacenters als nutsvoorziening kunnen worden aangemerkt.

Hiermee wordt een kader ontwikkeld waarmee de provincie op transparante en samenhangende wijze richting kan geven aan de ontwikkeling van digitale infrastructuur.

Vervolg en planning

Voor de komende periode ziet het traject er als volgt uit:

- Februari 2026 – december 2026 doorontwikkeling datacenterstrategie;
- 1 april 2026 technische sessie voor PS over datacenters 8 april 2026 bespreking ‘brief over voortgang en vervolgstappen datacenterstrategie (motie M.1718)’ in de commissie Economie en Energie;
- Voorjaar 2026: onderwerp opnemen in de Lange Termijn Agenda Omgevingsvisie (LTA). De planning van de LTA Omgevingsvisie is als volgt:
  - o 14 april 2026: Vaststelling door Gedeputeerde Staten
  - o 13 mei 2026: Bespreking LTA in Commissie Ruimte en Milieu
  - o 3 juni 2026: Vaststelling LTA in Provinciale Staten;
- Q2 2027 Startnotitie omgevingsvisie, vaststelling PS in zomer 2028.

Tussen de geplande mijlpalen door kunnen aanvullende ijkmomenten ontstaan. Indien nodig zullen we PS op dat moment informeren en meenemen in de voortgang. Met deze brief informeren wij u over de voortgang en leggen wij de basis voor de verdere uitwerking van het provinciale kader. In de volgende fase wordt dit vertaald naar concrete randvoorwaarden en beleidskeuzes.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

voorzitter,

mr. A.W. Kolf